

Deel 20

In het vorige deel waren we geëindigd met het 'verplichte' huwelijk van Adrianus en Magdalena Neeltje.

De verhalen van de kleinkinderen die in De Timmerwerf op bezoek zijn geweest, vertellen een triest vervolg. Adrianus was aan de drank geraakt en dat had zijn reputatie als koopman geen goed gedaan. Maatschappelijk raakte het gezin aan lager wal en zij vertrokken in mei 1929 uiteindelijk uit De Lier. Zij vestigden zich in Rotterdam, maar daar ging het verder bergafwaarts. Ook Magdalena Neeltje kon de fles niet laten staan, een gewoonte die ze van huis uit al had meegekregen. Eind 1931 overleed Adrianus Buitelaar op 52-jarige leeftijd en liet een jonge vrouw met vijf kinderen achter.

Veel rust heeft het gezin niet gehad want in zes jaar tijd verhuisden ze vier keer naar een andere woning in Rotterdam. In oktober 1938 overleed ook Magdalena Neeltje in het Israëlitisch ziekenhuis op de leeftijd van slechts 40 jaar. Zij werd op de Algemene begraafplaats Crooswijk begraven.

De oudste dochter (1919), met dezelfde naam als haar moeder woonde rond het overlijden van haar vader bij een tante in 's-Gravenzande, maar keerde vijf jaar later weer terug naar haar moeder in Rotterdam.

Van deze dochter Lenie (Magdalena Neeltje) is een poëziealbum bewaard gebleven waarin haar moeder in 1931 nog een leuk gedichtje had geschreven. Hierbij de tekst van het gedichtje en de opvallende notitie die haar moeder in de kantlijn had toegevoegd:

Lieve Lenie,

Ga in de morgenuren

Ga midden op de dag

Ga in den duistren avond

Ga in de stillen nacht

Ga met uw rustig hartje

Laat eens uw spelen staan

En bid dan Jezus aan

Van uw liefhebbende moeder

In de kantlijn: *De datum ben ik vergeten want de muizen hebben de scheurkalender opgegeten*

In het poëziealbum waren ook gedichtjes geschreven door haar tante Janna, de huishoudster die met Leen Bongaards getrouwd was en Janna's oudste dochter uit haar eerste huwelijk, Lena de Mooij.

De andere vier kinderen: Maria, Andries, Waling en Maarten kwamen na het overlijden van moeder in een weeshuis in Rotterdam terecht. Het bombardement in mei 1940 hebben de kinderen overleefd. Daarna zijn zij naar een weeshuis in Moordrecht verhuisd en daar opgegroeid tot ze oud genoeg waren en het weeshuis moesten verlaten. Zij hebben geen zorgeloze jeugd gehad en door de problemen van hun ouders ook veel verdriet gekend. Maar volgens de kleinkinderen die in De Timmerwerf op bezoek waren, zijn alle kinderen ondanks het mislopen van een schoolopleiding, later goed terecht gekomen en met hele fijne partners getrouwd. De jongste zoon Maarten was op jonge leeftijd overleden.

Het bezoek aan De Timmerwerf en met name het huisje waar hun oma Magdalena Neeltje was geboren en opgegroeid, had hen op een bijzondere manier geraakt. Ze vonden het aan de ene kant heel bijzonder dat het allemaal nog bewaard is gebleven, maar aan de andere kant toch ook wel confronterend om te zien waar het leven van hun oma was begonnen. Als dank voor de ontvangst in De Timmerwerf hadden zij nog een aantal unieke foto's meegenomen van hun oma en die hebben

we graag aan onze collectie toegevoegd. Het contact met enkele kleinkinderen van Magdalena Neeltje is er nog steeds en kortgeleden ontvingen we nog meer informatie van hun oma, waaronder de rouwkaart uit 1938.

We gaan verder met het volgende kind uit het gezin van Andries Bongaards en Neeltje Kool.

In 1900 werd Cornelis Bongaards geboren en van hem weten we ook niet veel meer dan dat hij opperman/metselaar is geweest. Cornelis was in 1923 ook meeverhuisd van het huisje achter de werkplaats naar de woning achter de fietsenzaak van broer Leendert. Hij trouwde in 1925 met Jacoba Johanna van der Lugt uit Naaldwijk. Zij hebben altijd in De Lier gewoond. Cor overleed in 1962.

Het bleef een paar jaar stil totdat er in 1908 een nakomertje geboren werd. Onze bekende Nelis Anton Bongaards. Nelis was ook meeverhuisd naar de woning achter de fietsenzaak. We hebben over hem al eerder geschreven en hij overleed in 1999 op hoge leeftijd. Tot grote verrassing van het bestuur kregen we kort na zijn overlijden van de notaris bericht dat Nelis 10.000 gulden aan De Timmerwerf had nagelaten! Een zeer welkom legaat dat op gepaste wijze besteed is aan het inrichten van de woning achter de werkplaats. Achteraf maar goed dat we Nelis tijdens ons bezoek een paar jaar eerder, nog niet over de boedelscheiding uit 1913 konden vertellen. Nelis is in Scheveningen begraven.

Toen haar man Andries op 17 januari 1910 overleed, bleek Neeltje Kool een paar maanden zwanger te zijn. Het zal voor haar zeker geen plezierige zwangerschap geweest zijn. Op 8 augustus 1910 werd Antonie Andries Bongaards geboren. Uit zijn geboorteakte blijkt dat dokter Pieter van der Marel het jongetje een dag later aangeeft voor de Burgerlijke Stand op 9 augustus. Burgemeester Cramer fungeerde als ambtenaar en vult het formulier in. Als getuigen worden genoemd Bastiaan Zuidervaart, wagenmaker en Anthonie van der Marel, koopman. Deze Lierse huisarts en de twee getuigen waren we al eerder tegengekomen bij de geboorteaangifte van Albertus van Geest in 1907.

Van Anton Bongaards is bekend dat hij vele verschillende baantjes heeft gehad. In een schuur achter de fietsenzaak maakte hij o.a. stoelen en later heeft hij ook nog jaren bij kaashandel Stoorvogel gewerkt. Anton trouwde in 1939 met Jacoba van der Eijk en overleed in 1997.

Tot zover het wel en wee van het gezin Bongaards dat als laatste in De Timmerwerf heeft gewoond. Kort na de opening van het museum in 2000 ontvingen we van een familielid nog een aantal originele voorwerpen uit de periode dat dit gezin Bongaards er woonde. Bij de verhuizing in 1923 naar het huisje achter de fietsenzaak, was ook de complete inboedel meeverhuisd. Voorwerpen die in het gezin van Leendert Bongaards en Janna Prins gebruikt zijn. Na hun overlijden zijn enkele bewaarde stukken bij dochter Tonie Hanemaaijer-Bongaards terecht gekomen en zij bracht ze na een hele omweg weer 'thuis' in De Timmerwerf.

Jan den Hoed